

STREETSMART VILJA TILL LIV

Är det dags att på allvar försöka artikulera en ny generation i svensk poesi? Villkoren. Traditionerna. Idéerna. I flera år har Elis Burrau rastlöst publicerat sig på Twitter och bloggar, i småskrifter och böcker, i par och ensam. Hanna Nordenhök finner queer och camp, ängslig positionering, sårbarhet och glöd i hans nya samling *Röda dagar*.

Om den som talar i dikten kan vara "ett bokmärke av kött och blod", som det heter hos Elis Burrau, en kropp och tillika ett tecken i världens större fält av tecken och kroppar – då kan också dikten själv vara ett slags vibrerande utmärkning av en rymd lika genomströmmad av värld som obstruerande världen. Bokmärket lägger vi mellan sidorna i boken vi läser för att minnas något betydelsefullt, för att för ett ögonblick hejda vår egen glömskas flod. Vi markerar en läsningens partikularitet. En lokalitet. Ett ögonblick. Liksom vi markerar möjligheten att återvända till den särskilda upplevelse och blick i tid och rum vi just då hade, vår läsningssituation. Vi lägger precis som sagans Hans ut de vita stenarna i skogen för att kunna leda oss själva hem igen... Bokmärket hör i den meningen inte bara samman med en läsning, utan tar också formen av en inskrift, ett avbrott i den större berättelsen, ett slags ingripande.

[...]

*att göra något i världen
att ge något till den
att presentera sitt hjärta
det kan väl inte vara ett svek*

[...]

Jag tänker på den subjektivitet och den kroppslighet som tar form i *Röda dagar* som en som oavbrutet arbetar sig in i och oavbrutet svävar över den verklighet som tecknas, samtidigt. En läsning av världen sker, genom skriften. Det är ett läsande skrivande präglad av ett slags nervigt amfetaminisk perception, en utsagoposition och en livshorisont som hela tiden tycks söka sig mot sin egen elektrifiering. Vad eftersträvar den? Närvaro? Eller en närvarons ständiga punktering?

[...]

vet ni att det bor så mycket kärlek i nervositeten

[...]

En skillnad mellan Burraus debutbok *Och vi fortsatte att göra någonting rörande* (CPL Works 2016) och de nya dikterna är att de senare på ett explicit sätt och närmast i varje vändning letar efter sin egen förklaring, sin poetik. Någonting avgörande för diktens självförståelse står på spel och måste ges språk, ett program, en horisont. Det är inte alltid lätt att förstå var läsarens plats är i den rörelsen, vem dikten egentligen ska angå. Det drabbande med den lika hybridartade som anspråkslösa viljan hos Burrau till positionering i levandet och poesin kommer sig inte av dikternas en smula andfådda reaktivitet i förhållande till ett litterärt klimat, i rader som "jag är som en sjuk fläkt i svensk poesi", eller "vi tänker inte att vi ger ut en bok / vi tänker att vi investerar i / ett författarskap". Inte heller av hur dikten pekar ut en litterär referensrymd genom inskriften av författare som Anne Carson, Lisa Robertson och Jenny Tunedal. Inte heller av hur dikten liksom förekommer sin kritiker i vändningar som: "det är ingen stor/originell spaning / om du 'märker' att de flesta titlarna / i den här diktsamlingen / förhåller sig 'fritt' och 'olydigt' / till diktens innehåll och narrativ", eller i en dikt betitlad "den här diktsamlingen har omfamnat det tydliga narrativet i adrenalinkicken":

*jag försöker skriva en spretig diktsamling
med flera av varandra oberoende dikter
vilket är lögnaktigt och äckligt
men alla sidor ska kunna leva själva
jag försöker fläta samman (drypande)
den romantiska, patetiska/naivistiska
"kraften" i Boris Pasternaks beundrabrev
till Marina Tsvetajeva och Rilke
med den mångbottnade idealismen
i Paris Hiltons medierade liv
alltså, med andra spruckna ord
varje dikt måste höra
hemma i en bok
annars ska den*

*verkligen
inte få finnas*

Nej, snarare handlar det om hur dessa ryckiga och knyckiga och otroligt pratiga lyriska utbrott gång på gång, alldeles oavsett sin placering inom den samtida svenska poesin, lokaliserar en form av oavvisliga och glittrande ögonblick i existensen, små himmelriken som aldrig kan vara något annat än just *"place[s] on earth"*. Det är genom denna rätt ömsinta blick som Burraus poesi gör sig nödvändig och speciell. Det är här arbetet sker. I begäret efter och solidariteten med det smaklösa, det klumpigt ihopsatta, det kitschiga ligger en milt subversiv ansats. Att det finns en liten hälsning till preraphaeliterna ter sig därmed inte som en tillfällighet, utan motsvarar den campinfluens som går att utläsa hos Burrau. Ett inflytande som kanske inte är så originellt – en hel hipsterkultur när nuförtiden den stilistiska ådran, det en gång queert subkulturella camp är sedan länge både mainstream och medialt gångbart. Men som poetisk hållning vill det segervissa sabotaget hos Burrau av det sofistikerade och återhållsamma samma sak: åstadkomma en kritisk läsart – och en skapelse – av världen genom ifrågasättandet av natur, sanning och proportioner som låter den träda fram i all sin skevhet och polyfoni, i sitt nät av masker, yta och konstgjordhet, sin ensamhet och dråplighet, sina karnevaleska begär, sin melodramatiska skönhet, sitt våld. Begäret att skriva är ett begär efter att formulera *"visioner [som] inte ska få plats"* utan istället *"värka och / göra något"*, och det genom ett poetsubjekt som inte vill *"skriva ifred"* utan snarare *"rysa"* med *"det polyfona objektet"*, med kollektivet, och genom ett diktjag som oavbrutet proklamerar sin tro *"PÅ EN YTA OCH EN SPÄNNING"*.

*jag vill skala bort alla manér
och ängsliga poser
för att komma åt
alla manér
och ängsliga poser
som finns
där under
de verkar fina*

Men camp som kritik kräver ju paradoxalt nog också en oberäkning, en vistelse i maskernas iscensättning och njutbarhet som delvis måste vara omedveten. Den kräver också verklig erfarenhet av smärta och förnedring. Det är i den svåra balansen mellan kritisk ironi och naivitet, liksom mellan yta och djup, komik och nattsvart avgrund, som dess halt av radikalitet avgörs.

Motsvaras de anspråken av den mycket stockholmska adolescens som hela tiden kan anas i Burraus dikter med sin väl avvägda och ibland bara alltför bekanta tinktur av popkulturella och höglitterära referenser, sin slängiga humor, sitt sätt att aldrig riktigt bryta samman?

Jag läser Burraus poesi som att den ännu befinner sig i de senaste årens våg av utbrytelsediktning ur den konceptuella poesins paradigim i svensk litteratur. Här finns möjligen också någonting litterärt danskt, en air, ett sätt med syntaxen, en vilja till streetsmarthet och råhet, liv.

Det händer att jag tänker på Strunge under läsningen av Burrau, på grund av den glupande blicken på sin samtid hos dem båda. Kanske ska det röda som färger dagarna hos Burrau här läsas som det nya blåa, en blåhet i så fall besläktad med den elektriska färgen i Strunges nyromantiska universum – besjungande en toxiskt förförisk och undergångsartad 80-talsurbanitet. Men medan Strunges dikt refererade till fransk symbolism såväl som till David Bowie, Pattis Smith och Lou Reed, är det här istället Harmony Korine, sociala medier, skärmdumpar och samtidens mediala divor som apostroferas: Mariah Carey, Heidi Klum, Courtney Love, Kirsten Dunst.

Kanske är det just den sortens visionära allvar som fick Strunges dikter att lyfta och vibrera jag saknar – ett djup som den här diktboken, tycker man, borde innehålla i förhållande till sina högtflygande anspråk. Där *Röda dagar* glöder till är i de ögonblick då all fyndighet och alla hipstermarkörer evaporerar och dikten öppnar sig mot någonting betydligt mer oavgjort:

[...]

*jag vill skriva det här med spott
jag vill spotta ut det här (famlande)
det bor så mycket kärlek i nervositeten
det kan verka varmt
att verka i en skugga*

[...]

Att placera sitt bokmärke i boken, att med sin kropp göra ett avtryck i sin värld, att för en stund fördröja den stora virvelns framfart – det vill säga att skriva en dikt – måste ofta innefatta en dubbel och oviss öppning mot det tidlösa, genom det partikulära. Och något sådant kräver sårbarhet, och mod. Till den punkten når Burraus diktbok enbart glimtvis, eftersom den bara alltför skickligt täcker upp för och vaktar på sig själv.

Lyrik

Elis Burrau
Röda dagar
10tal Bok

Författarfoto: Militza Monteverde